



הכנסת היועצת המשפטית לכנסת

(סימוכין : 044804-2024)
ירושלים, כ"ד בחשון התשפ"ה
25 בנובמבר 2024

לכבוד
חבר הכנסת איתמר בן גביר
השר לביטחון לאומי

שלום רב,

הנדון: פיקוח פרלמנטרי של ועדות הכנסת על עבודת המשרד לביטחון לאומי
סימוכין : מכתבי לעו"ד אריאל סיוזל מהימים 6.3.2024, 16.6.2024 ו-3.11.2024 ; תשובותיך מהימים 17.3.2024 ו-14.11.2024

אני מתכבדת להשיב למכתבך שבא במענה למכתבי לעו"ד אריאל סיוזל, היועץ המשפטי למשרד לביטחון לאומי, כדלקמן :

1. במכתביי עמדתי על מקרים שונים שהופנו אליי על ידי יושבי ראש ועדות הכנסת, חברי הכנסת ומרכז המחקר והמידע של הכנסת (להלן – ממ"מ) ובהם הכנסת, ועדותיה, חברי הכנסת והממ"מ נתקלו בקשיים בקיום פיקוח פרלמנטרי על עבודת המשרד לביטחון לאומי.
2. במענה ששלחת ליושב ראש הכנסת ביום 17.3.2024 עמדת על כך שלא ניתן להפלות בין משרדך למשרד הביטחון וגרסת כי ראוי היה לבוא ולבקש תשובות ממשרדך רק לאחר שהדבר נעשה מול משרד הביטחון.
3. בתשובתי מיום 16.6.2024 השבתי כי במקביל למכתב שהעברתי ליועץ המשפטי למשרדך, העברתי מכתב באותו ענין ליועץ המשפטי למערכת הביטחון. בכל מקרה, הזכרתי כי מתפקידי כיועצת משפטית של הכנסת לפעול ולטפל בפניותיהם של חברי הכנסת, יושבי ראש ועדות הכנסת וגורמי המקצוע בכנסת ואיני נוקטת כל הבחנה בין משרדי הממשלה השונים בעניין זה.
4. משהמשיכו להגיע אליי פניות נוספות מצד חברי כנסת והממ"מ בנושא קשיים בפיקוח פרלמנטרי על עבודת המשרד לביטחון לאומי, מצאתי לנכון לפנות שוב ביום 3.11.2024 ליועץ המשפטי של המשרד ולהעלות בפניו את הדברים.
5. לצערי גם בימים אלה מוסיפות להגיע אליי פניות על אי קבלת מידע. כך למשל, הכנסת מציינת השבוע את היום הלאומי למאבק באלימות כלפי נשים, ודיון בנושא זה קבוע בוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי למחר, 26.11.2024. מדי שנה הממ"מ מכין מסמך נתונים עדכני המשמש מצע לדיונים הנערכים בכנסת. הממ"מ העביר למשרדך ב-12.8.2024 בקשה לנתונים. ביום 8.10.2024 נמסרה תשובה חלקית שלא כללה נתונים מהותיים לדיון בנושא זה על מקרי רצח (נתונים שנמסרו בעבר לכנסת). מסמך לציון יום זה, החסר נתוני רצח הוא מסמך חלקי ביותר, ומנהלת הוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי, הגב' דלית אזולאי, פנתה אליי בבקשה לסייע בקבלת הנתונים לשם קיום דיון יעיל בוועדה.

6. בתשובתך אליי מיום 14.11.2024 ציינת כי בקדנציה שלך נענו כ-80% מבקשות המידע של הממ"מ, בעוד בקדנציה של השר הקודם נענו פחות משליש מהבקשות, והלנת על כך שלא נשלח מכתב בנושא לשר הקודם.

7. טרם אעמוד על הנתונים המדויקים שנמסרו לי על ידי הממ"מ, אבקש להתייחס לטענתך נגדי על זלזול בחברי הכנסת בשל תגובתי בשם הכנסת בבג"ץ 3507/24 : בהתאם לחוק הכנסת, התשנ"ד-1994 הסמכות לייצג את הכנסת בערכאות מוקנית לייעוץ המשפטי של הכנסת. בכל הנוגע לביקורי חברי הכנסת, כחלק משמירה על סמכויות הפיקוח של חברי הכנסת על ידי הייעוץ המשפטי של הכנסת, חובה היא לי לפעול לאפשר את קיומם של ביקורי אסירים. בכנסת הקודמת אף כונן נוהל בענין זה בין הכנסת לבין משרדך. עם כניסתכם לתפקיד, יושב ראש הכנסת ואתה החלטתם לבטל את הנוהל האמור. משכך, בעת הדיון בעתירה הציג נציג הייעוץ המשפטי של הכנסת את עמדת יושב ראש הכנסת (הזהה לעמדתו כשהיה השר לביטחון פנים בנושא זה) אך הציג גם את עמדתי כיועצת המשפטית של הכנסת שרואה חובה מוסדית לפעול לשמירה ולהרחבה של סמכות הפיקוח של חברי הכנסת גם בנושא זה; עמדה זו יש בה שמירה על מעמדם וסמכויותיהם של חברי הכנסת באשר הם ובכל כנסת.

8. **לענין הנתונים**, מנהלת הממ"מ, עו"ד הודיה קין, ערכה בדיקה (ידנית) של כלל המסמכים מהכנסת הזו ומהכנסת הקודמת על מנת שנוכל להביאם בפניך, לבקשתך :

א. בכנסת ה-24 התקבל מענה מלא ל-29 מתוך 30 בקשות מידע שהתבקשו מהמשרד לביטחון הפנים (לבקשה אחת נוספת לא ניתן היה לענות)¹; לעומת זאת, בכנסת ה-25 התקבל מענה מלא רק ל-35 מתוך 63 בקשות מידע (ל-17 בקשות התקבל מענה חלקי, ל-10 לא ניתן מענה כלל ולבקשה אחת לא ניתן היה לענות). דהיינו, שיעור הבקשות עליהן נמסר מענה מלא בכנסת הנוכחית עמד על 56% בלבד לעומת שיעור מענה כמעט מוחלט בכנסת הקודמת. הפער בין היקפי הבקשות בכנסות השונות נובע, בין היתר, מאורכה של הכנסת ה-25 לעומת הכנסת ה-24 ומהקמתה של הוועדה לביטחון לאומי כוועדה קבועה דבר שהוביל גם לעלייה בעיסוק הפרלמנטרי בתחומי עבודת המשרד.

ב. בפילוח הבקשות בשתי הכנסות הללו בהסתכלות שנתית ניתן לראות כי בשנים 2021 ו-2022 התקבל מהמשרד לביטחון לאומי מענה מלא לבקשות בשיעור כמעט מוחלט (ניתן מענה מלא ל-12 ו-18 בקשות, ולבקשה אחת לא ניתן היה לענות)². לעומת זאת, בשנת 2023 ניתן מענה מלא ל-20 מתוך 32 בקשות מידע בלבד (ל-9 בקשות ניתן מענה חלקי ול-3 בקשות לא ניתן מענה כלל)³; ובשנת 2024, עד לאמצע נובמבר, התקבל מענה מלא ל-14 מתוך 30 בקשות בלבד (ל-8 בקשות ניתן מענה חלקי, 7 בקשות לא נענו כלל ולבקשה אחת לא ניתן היה לענות)⁴. מכאן, ששיעור המענה המלא בשנת 2024 עומד על 47% בלבד לעומת כמעט 100% בכנסת הקודמת.

¹ וזאת גם הודות לנוהל עבודה שגובש בין הממ"מ לנציגי המשרד והמשטרה בכנסת ה-24 והגדיר את תהליכי העבודה והממשקים בין הגופים.

² בשנים אלה מס' חודשי הפעילות הפרלמנטרית עמד על 9 ו-6 בהתאמה.

³ בשנה זו מספר חודשי הפעילות הפרלמנטרית עמד על 12 חודשים.

⁴ בשנה זו מספר חודשי הפעילות הפרלמנטרית עומד על 10.5.

ג. לענין זמני המענה, בשנת 2024 זמן המענה (עד לקבלת תשובה ראשונה מהמשרד, גם אם הייתה חלקית) הוכפל ועמד על כחודשיים וחצי ביחס לזמן מממוצע של מעט יותר מחודש בשנים 2021-2023. זאת במקביל לירידה שחלה באיכות והיקף המענה לבקשה.

9. זאת ועוד, מעבר לקושי ההולך וגובר של הממ"מ בקבלת מידע מהמשרד לביטחון לאומי בתקופה האחרונה, בממ"מ גילו נתונים דומים מאוד לאלו שהתבקשו על-ידי הממ"מ ולא נענו על-ידי משרדך, נמסרו על ידי משטרת ישראל במענה לבקשת חופש מידע לעמותה⁵. כידוע, הממ"מ, הפועל מכח חוק הכנסת, התשנ"ד-1994 ומסייע לכנסת כרשות מחוקקת ומפקחת על פעילות הרשות המבצעת, זכאי למידע בלוחות זמנים קצרים מכח סמכותו בחוק שוודאי חשובה לא פחות מבקשת חופש מידע של עמותה.

10. בסופו של יום, ההתפלגות בינו על הנתונים היא פחות חשובה. שכן בטוחני כי לך ולמשרדך חשוב לאפשר את עבודתה התקינה של הכנסת אשר דיוניה, לרבות דיוני הפיקוח שהיא מקיימת, נועדו לטייב את עבודת הרשות המבצעת ולסייע גם לך כשר בעבודתך. לפיכך, אני סבורה שנכון יהיה למצוא את הדרך לעבוד בשיתוף פעולה למען האינטרס ציבורי ולשם הגברת האמון.

11. מכל מקום, אני עומדת לרשותך ולרשות משרדך בכל ענין לשם שיתוף הפעולה כאמור.

בכבוד רב,



שגית אפיק

העתקים :

חבר הכנסת אמיר אוחנה, יושב ראש הכנסת
חבר הכנסת אופיר כץ, יושב ראש ועדת הכנסת
עו"ד שרון אפק, מנהל מערך ייעוץ וחקיקה, המשנה ליועצת המשפטית לממשלה
עו"ד אריאל סיוזל, היועץ המשפטי למשרד לביטחון לאומי
עו"ד הודיה קין, מנהלת מרכז המחקר והמידע של הכנסת
הגב' דלית אזולאי, מנהלת הוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי

⁵ ביום 26.6.2024 ביקש הממ"מ נתוני משטרה הנוגעים לאירועי רצח, בפילוח לפי מגזר וסטטוס הטיפול בתיק. בקשתם לא נענתה עד עכשיו (כחמישה חודשים). לעומת זאת, בקשה מאוד דומה, שנשלחה על-ידי עמותת "הצלחה" מכוח חוק חופש המידע, נענתה על-ידי הממונה על חוק חופש המידע במשטרת ישראל, ובלוח זמנים קצר.